

# DISCIPLINA I VAŠE DIJETE

PEDAGOGINJA: SUZANA RAJKOVIĆ, PROF.

# Discipliniranje nasuprot kažnjavanju

- ▶ Discipliniranje i kažnjavanje nisu ista stvar.
- ▶ Discipliniranje je sustav učenja koji se temelji na dobrom međusobnom odnosu, pohvalama i uputama djetetu kako da kontrolira svoje ponašanje.



- ▶ Kažnjavanje je negativno, ono je neugodna posljedica nečega što je dijete napravilo ili je propustilo napraviti. Kažnjavanje bi trebalo biti samo mali dio discipliniranja.

# Roditeljski odgojni stilovi



# Permisivan (dopuštajući) :

- Odgojni postupci roditelja: topli, ali pretjerano popustljivi te ne postavljaju pravila za određeno djetetovo ponašanje.
- Utjecaj na djecu

Djeca odgajana u ovom stilu češće su impulzivna, nekontrolirana, samouvjereno nametljiva i asocijalna.

Djetetu se dopuštaju da donosi mnoge odluke prije nego što je za njih spremno.

# Autoritaran (strogi)

- Odgojni postupci roditelja

Kruti, neprilagodljivi i ne popustiljivi prema djetetu. Roditelji nemaju razumijevanje za dječje želje i potrebe, hladni su prema djeci. Postavljaju brojne zahtjeve, prisiljavajući na poslušnost vikanjem, naređivanjem i kritiziranjem. Donose odluke za dijete. Vrlo rijetko slušaju dječje mišljenje.

- Utjecaj na djecu

Djeca odgajana u ovom stilu vjerojatno će biti zlovoljna, agresivna, imat će probleme s vršnjacima i naginjati antisocijalnom ponašanju.

# Autoritativan (uravnoteženi, kvalitetan)

- Odgojni postupci roditelja:

Topli, pažljivi, strpljivi i osjetljivi na potrebe djeteta. Očituje se u ravnopravnom odnosu i komunikaciji odraslih i djece, poticanju samostalnosti i odgovornosti, prilagodljivosti situaciji i spremnosti na postizanje kompromisa, te planiranju vlastitih aktivnosti u postizanju ciljeva. Roditelji razumiju dječje želje i prilagodljivi su, ali znaju postaviti granice kada i gdje je to potrebno. Dopuštaju djetetu da donosi odluke u skladu sa svojom spremnosti. Potiču dijete da izražava misli, osjećaje i želje.

- Utjecaj na djecu

Djeca odgajana u ovom stilu vjerojatno će biti prijateljski sklona drugima, samostalna i samopouzdana, znat će obuzdati svoje ponašanje sukladno zahtjevima situacije.

# Hiperprotektivan (prezaštitnički)

- Odgojni postupci roditelja

Odnos je topao ali znači pretjerano zaštićivanje djeteta i brigu o svakoj sitnici koja bi mogla ometati idealan dječji razvoj prema roditeljskoj zamisli.

- Utjecaj na djecu

Pretjerano zaštićena djeca bit će nesamostalna ,  
čuvstveno nestabilna, preosjetljiva i nesigurna.

# Indiferentan (zanemarujući)

- Odgojni postupci roditelja

Nepostojanje motiviranog odgojnog utjecaja na dijete i čuvstvena hladnoća i nezanimanje za djetetov rast, razvoj i dobrobit. Ravnodušni su prema djetetovu donošenju odluka i njegovim mišljenjima.

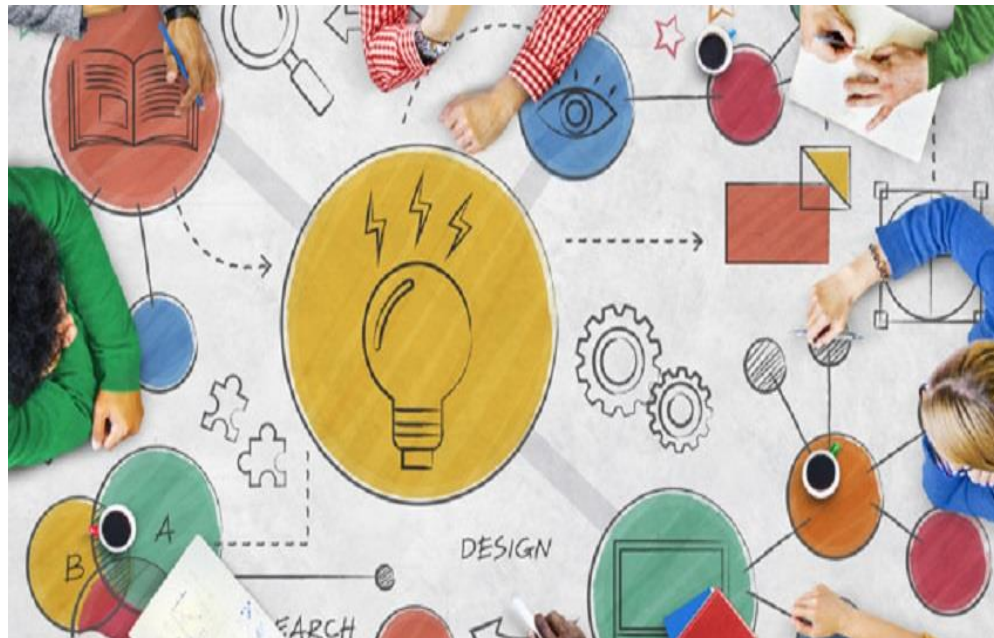
- Utjecaj na djecu

Djeca odgajana na ovaj način često su neposlušna i nerado sudjeluju u socijalnim aktivnostima, imaju nisko samopoštovanje. Sve to utječe na loš uspjeh djece u školi i nemogućnost stjecanja društvene kompetencije.



# Učenje

Učenje je relativno trajna promjena u ponašanju ili znanju do koje je došlo uslijed iskustva



# Osnovne vrste učenja

- **Klasično uvjetovanjem** : proces učenja se sastoji u povezivanju prirodnog stimula s neprirodnim. Iz tog povezivanja se javlja prirodna reakcija na neprirodni podražaj.
- **Učenje pokušajima i pogreškama**: u procesu učenja radnje koje vode uspjehu se učvršćuju, a koje vode neuspjehu se gube. Ovo učenje se naziva i instrumentalno učenje.
- **Učenje uviđanjem**: vidljivo je u inteligentnom rješavanju problemske situacije uviđanjem bitnih situacija u njoj. Naglo se dolazi do točnog rješenja te se u slijedećoj situaciji ostvaruje direktno.
- **Verbalno učenje**: u ovom vidu učenja podražaji i odgovori su dati kao verbalni simboli- jednostavno učenje besmislenih slogova, uviđanje složenih verbalnih nizova.

# Klasično uvjetovanje u svakodnevnom životu

- Kućni ljubimci dolaze već na zvuk otvaranja konzerve  
( pa čak i krive )
- Čovjek dobije napad alergije na kremu koja izgleda kao majoneza jer ima alergiju na majonezu.
- Nakon teške prometne nesreće svi automobili izazivaju strah.

# Kako pomoću klasičnog uvjetovanja smanjiti neko ponašanje

- Prestati uparivati uvjetovani podražaj s bezuvjetnim podražajem kako bi se uništila stvorena veza ( za to treba puno vremena )
- Eliminirati reakciju na podražaj ( metoda izlaganja )
- Reakciju na podražaj zamijeniti novom koja je po prirodi sasvim suprotna prethodnoj i jača te se osoba trenira da koristi relaksacijsku tehniku u situaciji koja je prethodno izazivala strah.

# Instrumentalno (operantno) uvjetovanje

Pri operantnom uvjetovanju dolazi do stvaranja veze između ponašanja i posljedica tog ponašanja

Osnovne pretpostavke : ponašanja koja nisu “ korisna “ za osobu moguće je izmijeniti, a sva ponašanja mogu se svrstati u dvije velike skupine:

1. pretjerana i nepoželjna
2. nedovoljno izgrađena, nepostojeća, koja tek treba izgraditi

Metode kojima se pri tom služimo su :

potkrepljenje – bilo koji događaj koji povećava učestalost ponašanja koje mu je prethodilo

kazna – događaj koji smanjuje učestalost ponašanja koje mu je prethodilo

# POSLJEDICE PONAŠANJA

## POTKREPLJENJA

povećavaju vjerojatnost ponašanja

### pozitivna

zadavanje ugodnih podražaja

### negativna

uklanjanje neugodnih podražaja

### primjeri iz škole

učenik se posebno trudio i dobio odličnu ocjenu za svoj uradak

učitelj kaže da su djeca marljivo radila tijekom tjedna pa nema zadaće za vikend

## KAZNE

smanjuju vjerojatnost ponašanja

### zadavanjem

zadavanje neugodnih podražaja

### uskraćivanjem

uklanjanje ugodnih podražaja

### primjeri iz škole

djeca su bacala papiriće po podu i učitelj im kaže da dobro očistite cijelu učionicu

cijeli razred je više puta *markirao* s nastave i ukinut im je odlazak na izlet

# Negativne strane kažnjavanja

- Kazna ne dovodi do zaboravljanja nepoželjnog ponašanja.
- Fizički kažnjavano dijete može se početi tako ponašati prema drugima.
- Fizička kazna izaziva negativne emocije koje dijete može povezati s osobama koje kažnjavanje provode.
- Kazna ne pokazuje djetetu kako se ponašati.
- Oblikovanje ponašanja – nova ponašanja se oblikuju tako se potkrepljuju one reakcije koje su sve sličnije željenom ponašanju.

## Najčešće greške koje roditelji rade:

- ne postavljajući granice
- previše popuštanja
- prestrog odgoj
- pretjerana briga
- nedostatak razgovora
- prevelika očekivanja
- usporedbu s drugim djetetom
- vikanje na dijete kad nešto pogriješi





Dakle, previše kritike nije dobro, ali ni previše pohvala.

Važno je da roditelji prepoznaju svoje greške u odgojnim metodama i da ih ne ponavljaju.

Jedan od najčešćih je premalo ili previše hvaljenja djeteta. Važno ih je pohvaliti kada postignu neki uspjeh, ali jednako tako ih treba pohvaliti za trud koji ulažu i onda kada uspjeh izostane.

Pretjerano kritiziranje i isticanje djetetovih pogrešaka može dovesti do toga da ono počne misliti da sve pogrešno radi.


Pretjerano hvaljenje djeteta može dovesti do pretjeranog samopouzdanja djeteta, bez realne osnove. Treba naći dobru ravnotežu.

Roditeljski odgoj treba biti prilagođen dobi djeteta i njegovoj individualnosti.

Sve u svemu, roditeljstvo je vrlo zahtjevan posao koji nije nimalo lak.

„Pametni roditelji dopuštaju svojoj djeci da katkada pogriješe.“  
Mahatma Gandhi





„ Vaša djeca nisu vaša djeca. Ona su sinovi i kćeri čežnje života za samim sobom. Ona dolaze kroz vas, ali ne od vas. I premda su s vama, ne pripadaju vama. Možete im dati svoju ljubav, ali ne i svoje misli. Jer, ona imaju vlastite misli. Možete se upinjati da budete kao oni, Ali ne tražite od njih da budu poput vas. Jer život ne ide unatrag, niti ostaje na prekjučer. „

Halil Džubran "Prorok"

## LITERATURA:

- ▶ Berk, L. E. (2008). Psihologija cjeloživotnog razvoja. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- ▶ Berk, L. E. (2015). Dječja razvojna psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- ▶ Brajša-Žganec, A. (2003). Dijete i obitelj. Jastrebarsko: Naklada Slap
- ▶ Vasta, R., Hait, M. M. i Miller S. A. (1998). Dječja psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap

Hvala na  
pažnji!

